TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Sayı :21030
Tarih :04.11.2026

10/4988

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Van'da büyükşehir belediyesi yaklaşık 10 yıldır kayyım gaspı altındadır. Halkın seçtiği belediye eşbaşkanları ve meclisleri her seferinde görevlerinden uzaklaştırılmakta ve merkezi atama ile halkın seçmediği ve halka hesap vermeyen yöneticiler belediye bütçesini harcamaktadır. Son 3 yıllık bütçe harcamasının 25,5 milyara ulaştığı Van Büyükşehir Belediyesi'nin 2026 bütçesi kamuoyuna açıklanmamıştır. 2025 yılı Sayıştay raporunda açığa çıkan vahim tablo Van Büyükşehir Belediyesine dair ilave denetim, inceleme ve araştırmaları zorunlu kılmaktadır. Halk iradesinin yeniden tesis edilmesi, kayyım talan rejiminin mali ve finansal enkazının açığa çıkarılması, kayyım uygulamasına son verilmesi, Sayıştay 2025 raporunda tespit edilen 35 bulguya dair gerekli adli, idari ve bürokratik süreçlerin işletilmesi ve gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamak amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğün 104'üncü ve 105'inci Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.

GÜLDEREN VARLİ
Van Milletvekili

ZÜLKÜF UÇAR
Van Milletvekili

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT
Van Milletvekili

SİNAN ÇİFTYÜREK
Van Milletvekili

MAHMUT DİNDAR
Van Milletvekili

GEREKÇE ÖZETİ

Kayyım gaspı altında olan Van Büyükşehir Belediyesinin 2025 Yılı Mali İşlemlerinin, Kamu Kaynaklarının Kullanımının ve Sayıştay Raporunda Tespit Edilen Usulsüzlük Ve Yönetim Sorunlarının Araştırılması Amacıyla kapsamlı araştırma ve incelemeler gerekmektedir. Sayıştay raporunda 35 önemli bulgu tespit edilmiş olup her bulgu kapsamına milyon ve hatta milyarlarla ifade edilen usulsüzlükler tespit edilmiştir. Kamuoyuna yansıyan başka birçok bulgu, yolsuzluk ve usulsüzlük iddiası ise rapora tam yansımamıştır.

Van Büyükşehir Belediyesinin 2025 yılı Sayıştay Raporu; 6 milyar 738 milyon TL mali yükümlülük, 963,8 milyon TL faiz gideri, 8,3 milyar TL taşınmaz kayıt farkı ve düşük gelir tahsilat oranları gibi ciddi sorunları ortaya koymaktadır. Gecekondu fonundan 4,28 milyon TL'nin amacı dışında kullanılması, toplu taşıma işletme haklarının ihalesiz ve süresiz devredilmesi, 26,8 milyon TL'lik denetimsiz organizasyon harcaması, işçi haklarındaki aksaklıklar ve kadın konukevinin bulunmaması dikkat çekmektedir. Önceki denetimlerde de belirlenen sorunların sürmesi, kamu kaynaklarının kullanımının, olası zararların ve sorumluların Meclis araştırmasıyla incelenmesini zorunlu kılmaktadır.

GEREKÇE

Belediyeler, halkın ortak ihtiyaçlarını karşılamak üzere kamu kaynaklarını kullanan, halkın vergileri ve diğer gelirleriyle hizmet üreten yerel yönetim kurumlarıdır. Bu nedenle belediye bütçelerinin hangi önceliklere göre hazırlandığı, kamu gelirlerinin nasıl toplandığı, harcamaların hangi ihtiyaçlar doğrultusunda gerçekleştirildiği ve kamuya ait taşınmazların nasıl yönetildiği yalnızca idari ve mali bir konu değil, aynı zamanda doğrudan halkın yaşamını ilgilendiren bir demokrasi ve kamu yararı meselesidir. Ancak 2016 yılından bu yana kayyım uygulaması nedeniyle anti-demokratik birçok sonuç açığa çıkmıştır.

Van Büyükşehir Belediyesinin 2025 yılına ilişkin Sayıştay Denetim Raporu, belediyenin mali yönetiminde, kamu kaynaklarının kullanımında, gelirlerin tahsilinde, taşınmazların yönetiminde ve belediye hizmetlerinin yürütülmesinde ciddi sorunlar bulunduğunu ortaya koymaktadır. Sayıştay'ın tespitlerine göre; yüksek faiz giderleri, milyarlarca liralık mali yükümlülükler, kamu alacaklarının tahsil edilememesi, belirli fon gelirlerinin amacı dışında kullanılması, ihalesiz ve süresiz kullandırılan toplu taşıma işletme hakları, hizmet alınmadan yapılan peşin ödemeler ve kamu kaynaklarının kullanımında yeterli denetim ve planlamanın bulunmaması, belediye taşınmazlarının usulsüz devri ve satışı gibi önemli başlıkları içermektedir.

Sayıştay raporundaki bu tespitler, Van Büyükşehir Belediyesinin mali ve idari uygulamalarının bütün yönleriyle incelenmesini, kamu kaynaklarının kullanımında sorumluluğu bulunan kişi ve birimlerin işlemlerinin açıklığa kavuşturulmasını ve olası kamu zararlarının belirlenmesini gerekli kılmaktadır.

Belediyenin mali yükümlülükleri ve faiz giderleri ciddi boyutlara ulaşmıştır. 2025 yılı bilançosunda belediyenin kısa ve uzun vadeli yabancı kaynakları toplamı yaklaşık 6 milyar 738 milyon TL olarak görünmektedir. Bu tutarın 2 milyar 81 milyon TL'si uzun vadeli banka kredilerinden, 2 milyar 395 milyon TL'si bütçe emanetlerinden, 1 milyar 724 milyon TL'si ise gider tahakkuklarından oluşmaktadır. Dolayısıyla bu toplamın tamamı banka kredisi olarak değerlendirilmemekle birlikte belediyenin ödenmesi gereken yükümlülüklerinin boyutu son derece dikkat çekicidir. Nitekim belediyenin faiz giderleri 2023 yılında 253 milyon TL iken 2024 yılında 812 milyon TL'ye, 2025 yılında ise.963 milyon 771 bin TL'ye yükselmiştir. Muhtemelen 2026 yılında 1 milyar TL'nin üzerine yükselmiş durumda olmasına rağmen bu konuda kamuoyuna bir açıklama yapılmamıştır. 2025 yılı içerisinde belediye bütçesinden yaklaşık 964 milyon TL'nin yalnızca faiz giderlerine ayrılması, kaynakların yönetimi ve borçlanma

politikalarının sorgulanmasını zorunlu kılmaktadır. (2025 Yılı Sayıştay Denetim Raporu, s. 5-7; ekli bilanço, s. 1-3)

Belediyenin toplam bütçe giderleri 2024 yılında 7 milyar 117 milyon TL iken 2025 yılında 12 milyar 756 milyon TL'ye yükselmiş, bir yıllık harcama artışı yüzde 44 olarak gerçekleşmiştir. Mal ve hizmet alımları için 5 milyar 756 milyon TL, cari transferler için 1 milyar 850 milyon TL ve sermaye giderleri için 2 milyar 347 milyon TL harcanmıştır. Harcamalardaki bu büyük artışa karşın kentteki temel ihtiyaçların ne ölçüde karşılandığı, yapılan harcamaların hangi somut hizmetlere dönüştüğü ve kamu yararının nasıl sağlandığı açıklanmaya muhtaçtır. Belediyenin harcama öncelikleri ile halkın ihtiyaçları arasındaki ilişkinin araştırılması gerekmektedir. Birçok başlıkta belediyenin kendi personeli ve araçları ile yapabileceği işler için hizmet alımına gidildiği tespit edilmiştir. (s. 5-7)

Öte yandan **"milyarlarca"** liralık kamu varlığının kayıtları arasında ciddi farklılıklar bulunmaktadır. Sayıştay, belediyenin taşınmazlarına ilişkin bilanço kayıtları ile taşınmaz icmal cetvelleri arasında **8 milyar 308 milyon TL tutarında fark tespit etmiştir**. Arazi ve arsalar, yeraltı ve yerüstü düzenleri ile binalara ilişkin kayıtların birbirinden bu ölçüde farklı olması, belediye taşınmazlarının sağlıklı biçimde kayıt altına alınıp alınmadığı ve kamu malının etkin şekilde izlenip izlenmediği konusunda önemli soru işaretleri yaratmaktadır. Bu farkın doğrudan kamu zararı veya kayıp anlamına geldiği söylenemeyecek olmakla birlikte, milyarlarca liralık kamu varlığının kayıt sisteminde bu ölçekte uyumsuzluk bulunması kabul edilebilir değildir. Benzer şekilde taşınır mal yönetim cetveli ile muhasebe kayıtları arasında da yüz milyonlarca liralık farklılıklar tespit edilmiştir. Ayrıca belediyenin 2025 yılında peşin veya taksitle sattığı 51 adet arsanın satış işlemlerinin gerekli taşınmaz hesaplarıyla ilişkilendirilmeden kaydedildiği görülmüştür. Bu bulgular, belediyenin taşınır ve taşınmaz varlıklarının yönetimi ile satış işlemlerinin ayrıntılı biçimde incelenmesini gerektirmektedir. Yine devredilen taşınmazların amacına uygun kullanımını sağlayacak şerhleri konulmadığı tespit edilmiştir. (s. 15, 17-18, 25-26)

Belediyenin önemli gelir kalemlerinde tahsilat oranlarının düşük kalması kamu kaynaklarının etkin toplanmadığını göstermektedir. Sayıştayın 2025 yılı verilerine göre ilan ve reklam vergisinde tahsilat oranı yüzde 33, ecrimisil gelirlerinde yüzde 10, diğer taşınmaz kira gelirlerinde yüzde 45, idari para cezalarında ise yalnızca yüzde 14'tür. Bu dört gelir kaleminde gelecek yıla devreden tahakkuk toplamı yaklaşık 69 milyon TL'dir. Özellikle ecrimisil gelirlerinin yalnızca yüzde 10'unun, kira gelirlerinin ise yüzde 45'inin tahsil edilebilmiş olması

dikkat çekicidir. Belediyenin kamu alacaklarının tahsilinde gerekli takip ve yaptırımları uygulayıp uygulamadığı araştırılmalıdır.

Nitekim raporda, önceki yıllardan devreden 12 milyon 609 bin TL tutarındaki kişi alacağının düzenli olarak takip edilmediği ve alacakların tahsili için gerekli dosyaların dahi açılmadığı belirtilmektedir. Belediyenin kiraya verdiği 29 taşınmazda kira yükümlülüklerini yerine getirmeyen kiracılara karşı sözleşmelerde öngörülen yaptırımların uygulanmadığı da tespit edilmiştir. Kamu gelirlerinin tahsil edilmesinde gösterilmesi gereken özenin gösterilmemesi, belediye bütçesinin gelir kaybına uğraması ve kamu alacaklarının zaman aşımına uğrama riski bakımından incelenmelidir. (s. 27-29, 38-40)

Belirli amaçlarla toplanan kamu kaynaklarının başka harcamalarda kullanılması ciddi bir denetim ve hesap verebilirlik sorunudur. **Sayıştay, gecekondu fonunda toplanan 4 milyon 280 bin TL'nin amacı dışında belediyenin diğer cari harcamalarında kullanıldığını tespit etmiştir**. Yine altyapı kazılarından elde edilen zemin tahrip bedellerinin toplandığı altyapı yatırım hesabından, belediyenin genel ödemelerini gerçekleştirdiği cari banka hesabına para aktarıldığı belirlenmiştir. Altyapı yatırım hesabında toplanan gelirlerin yalnızca ilgili altyapı hizmetlerinde kullanılması gerekirken başka hesaba aktarılması mevzuata aykırı bulunmuştur. Bu kaynakların hangi harcamalarda kullanıldığı, aktarımlara hangi gerekçelerle karar verildiği ve söz konusu işlemlerin kamu yararı bakımından sonuçlarının ne olduğu açıklığa kavuşturulmalıdır. (s. 37-38, 44-45)

Toplu taşımanın yetersiz olduğu Van'da toplu taşıma işletme haklarının ihalesiz ve süresiz olarak üçüncü kişilere kullandırılması da önemli bir kamu yönetimi sorunudur. Sayıştay, Van'daki M plakalı ve V plakalı minibüsler, S plakalı servis araçları, personel servis araçları ve ticari taksilere ilişkin işletme haklarının süre sınırı belirlenmeden ve ihale yapılmadan üçüncü kişilere verildiğini tespit etmiştir. Üstelik bu bulgunun 2024 yılı denetim raporunda da yer aldığı ve 2025 yılında uygulamanın devam ettiği belirtilmiştir. Toplu taşıma hizmetleri belediyenin kamusal görev ve yetki alanında olmasına rağmen işletme haklarının süresiz biçimde üçüncü kişilere bırakılması, rekabetin, kamu gelirlerinin ve belediyenin bu hizmet üzerindeki kamusal sorumluluğunun sorgulanmasını gerektirmektedir. Bu uygulamanın hangi kararlar ve gerekçelerle sürdürüldüğü, kamu gelirleri bakımından ne tür sonuçlar doğurduğu araştırılmalıdır. (s. 35-36)

Kamu kaynaklarının kullanımındaki denetim eksiklikleri, mal ve hizmet alımlarında da görülmektedir. Sayıştay, 2025 yılında fuar, seminer, tanıtım, gezi, yarışma, açılış ve kapanış programları gibi organizasyonlar kapsamında **26 milyon 823 bin 732 TL** tutarında organizasyon ve malzeme alımı yapıldığını tespit etmiştir. Ancak bu harcamaların proje tanımları, beklenen faydaları, yaklaşık maliyetleri ve sonuçları bakımından yeterince planlanmadığı; belediye personelinin yapabileceği bazı hizmetlerin de dışarıdan satın alındığı; alınan malzemelerin teslimi ve kullanımı konusunda yeterli takip ve denetimin yapılmadığı; harcamaların kamuya sağladığı faydayı ortaya koyan değerlendirme raporlarının bulunmadığı belirtilmiştir. Ayrıca tasarruf tedbirlerine aykırı organizasyon hizmeti alımları gerçekleştirildiği raporlanmıştır. Bu harcamaların hangi ihtiyaçlara dayandığı, satın alınan hizmet ve malzemelerin fiilen nasıl kullanıldığı ve kamu yararının nasıl ölçüldüğü araştırılmalıdır. (s. 65-66, 71-74)

Belediyenin kendi şirketlerinden temin ettiği personele ilişkin hakediş ödemelerinin de eksik yapıldığı, işçilere ait sosyal güvenlik primleri ile ücretlerinden kesilen vergi tutarlarının ilgili kurumlara zamanında ödenemediği ve bu nedenle gecikme zammı ve faiz yükü doğduğu Sayıştay tarafından tespit edilmiştir. İşçilerin sosyal güvenlik ve vergi yükümlülüklerinin zamanında yerine getirilmemesi nedeniyle ortaya çıkan maliyetin ve sorumluluğun belirlenmesi, çalışanların haklarının korunması açısından önem taşımaktadır. (s. 57-58)

Belediyenin yatırım ve taşınmaz yönetimindeki plansızlık kamu kaynaklarının atıl kalmasına ve ek maliyetlere neden olmuştur. Şerefiye Mahallesi'nde eski çok katlı otopark olarak projelendirilen yapının sonradan belediye çarşısına dönüştürülmesi sırasında yeterli fizibilite ve planlama yapılmadığı; proje değişiklikleri nedeniyle işyeri sahipleriyle hukuki ihtilaflar yaşandığı, bazı işyerlerinin kullanılamadığı ve binanın çok büyük bir bölümünün atıl kaldığı Sayıştay tarafından tespit edilmiştir. Bu süreçte belediyeye tazminat gibi ek mali yükümlülükler de doğmuştur. Halkın kaynaklarıyla yapılan bir yapının uzun süre işlevsiz kalması, yatırım kararlarının, proje değişikliklerinin ve ortaya çıkan maliyetlerin incelenmesini zorunlu kılmaktadır. Van'da en temel sorunlardan olan otopark sorununun bu uygulama ile daha da ağırlaştığı bilinmelidir. (s. 67-70)

Belediyenin sosyal hizmet alanındaki yükümlülükleri bakımından da ciddi eksiklikler bulunmaktadır. Büyükşehir belediyesinin kadınlar için açması zorunlu olan konukevinin bulunmadığı Sayıştay tarafından açıkça tespit edilmiştir. Kadınların şiddetten uzaklaşabilecekleri güvenli bir barınma ve destek hizmetinin sunulmaması, kentteki kayyım belediyecilik anlayışının sorgulanmasını gerektirmektedir. (s. 32-33,)

Ayrıca belediyeye ait 132 işyerinin işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmadan faaliyet gösterdiği, toptancı halindeki 87 işyerinin teminatlarında toplam 2 milyon 340 bin 300 TL eksiklik bulunduğu ve belediyede çalışan işçilerin yıllık izinlerinin mevzuata uygun biçimde kullandırılmadığı tespit edilmiştir. İşçilerin bir bölümünün yüzlerce güne ulaşan kullanılmamış izinlerinin bulunması, çalışanların dinlenme hakkı ve belediyenin ileride karşılaşabileceği mali yükümlülükler açısından ayrıca araştırılmalıdır. (s. 33-34, 55-57)

Bütün bu tespitler birlikte değerlendirildiğinde, Kayyım gaspı altındaki Van Büyükşehir Belediyesinin 2025 yılı mali ve idari işlemlerinde kamu kaynaklarının etkin, ekonomik, şeffaf ve hesap verebilir biçimde kullanılıp kullanılmadığı konusunda ciddi soru işaretleri bulunmaktadır. Sayıştay raporunda bazı tespitlerin önceki yıl denetimlerinde de yer aldığı ve gerekli düzeltici işlemlerin yapılmadığı belirtilmektedir. Bu durum, sorunların yalnızca münferit işlem veya kayıt hatalarından ibaret olmadığını, yönetim ve denetim mekanizmalarının işleyişi bakımından da kapsamlı bir incelemeye ihtiyaç bulunduğunu göstermektedir.

Kamu kaynaklarının kullanımına ilişkin tespit ve bulguların nedenlerini, sorumlularını, mali sonuçlarını ve alınması gereken önlemleri bütün yönleriyle ortaya çıkarmak gerekmektedir. Kamuya ait kaynakların hangi kararlarla ve hangi önceliklerle kullanıldığının belirlenmesi, olası kamu zararlarının tespit edilmesi, sorumluluğu bulunan kişi ve kurumların ortaya çıkarılması ve benzer uygulamaların önlenmesi demokratik denetimin gereğidir.

Van halkı, kendi vergileri ve ortak kaynaklarıyla oluşturulan belediye bütçesinin nereye harcandığını bilme hakkına sahiptir. Milyarlarca liralık mali yükümlülüklerin, yüksek faiz giderlerinin, tahsil edilmeyen kamu alacaklarının, amacı dışında kullanılan fonların, ihalesiz ve süresiz kullandırılan işletme haklarının ve denetimsiz harcamaların bulunduğu bir tabloda, kayyım idaresinin hesap verebilirliği daha da önemli hâle gelmektedir.

Bu nedenlerle; Van Büyükşehir Belediyesinin 2025 yılı mali ve idari işlemlerinin, Sayıştay raporunda tespit edilen bulguların nedenlerinin, kamu kaynaklarının kullanımında ortaya çıkan usulsüzlük ve denetim eksikliklerinin, olası kamu zararlarının, sorumluluğu bulunan kişi ve birimlerin, belediye gelirlerinin tahsil ve takibindeki eksikliklerin ve belediye hizmetlerinin kamu yararına uygun yürütülüp yürütülmediğinin bütün yönleriyle araştırılması; gerekli idari, mali ve hukuki tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılması gerekmektedir.

1	SÜMEYYE BOZ ÇAKI	MUŞ	
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5			
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12			
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	BERDAN ÖZTÜRK	DİYARBAKIR	
15	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
16	CENGİZ ÇİÇEK	İSTANBUL	
17	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	